

ARAÇ ÜSTÜ ve ASANSÖR

**Konya
Araç Üstü
Ekipmanları ve
Asansörler
Sektörünün
Dünü,
Bugünü
ve
Yarını**

PROJE SAHİBİ
KONYA TİCARET ODASI

PROJE DENETLEYİCİSİ
Hüsamettin GÜNGÖR
Osman Yunus DOĞAN
Nurhan KOYUNCU

PROJE EKİBİ

PROJE KORDİNATÖRÜ
Ömer Faruk DAĞLIOĞLUGİL

SEKTÖREL BİLGİLER VE İSTATİSTİKİ VERİLER
Konya ABİGEM

DERLEYEN VE HAZIRLAYAN
Konya ABİGEM

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

T.C.
MEVLANA KALKINMA AJANSI
2016 YILI DOĞRUDAN FAALİYET DESTEĞİ PROGRAMI
KAPSAMINDA

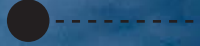
KONYA TİCARET ODASI
KONYA'NIN YATIRIM VE İHRACAT RAKAMLARININ ARTIRILMASI İÇİN
SEKTÖR RAPORLARI HAZIRLANMASI PROJESİ

MART 2017

HAZIRLAYAN
KONYA ABİGEM

Bu katalog T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı 2016 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında desteklenen
'Konya'nın Yatırım ve İhracat Rakamlarının Artırılması İçin Sektör Raporları Hazırlanması' projesi kapsamında hazırlanmıştır.
T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KONYA TİCARET ODASI
TUTAN KONYA ULUSLARARASI
PİYASASI MERKEZİ

giriş / entrance

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Anadolu'da yeni üretim merkezlerinin oluşturulmaya başlanması son otuz yılda kazandığımız en büyük avantajlardan biri. Bu noktadan hareketle Anadolu'nun üretim yükünü çekecek merkez şehirlerden bir tanesi de ekonomik gelişimi ve potansiyeli ile Konya. Konya, sanayileşmede kısa bir geçmişe sahip olan, son on beş yılda gerçekleştirdiği hamleler ile bugün dünyaca tanınan bir üretim ve ticaret merkezi haline gelen, dünyaya açılan firmaları, modern ve bilimsel üretimi ve ticareti, üniversiteleri, organize sanayi bölgeleri ve uluslararası fuar merkezi ile Türkiye'nin örnek şehirlerinden biri. Tarihi birikiminden aldığı kültürel mirasını bugünlere taşıyan, dünyaya barış, kardeşlik ve insan sevgisi mesajlarının verildiği, birlik ve beraberliğin yaşam felsefesi haline geldiği, tevazunun ve nezaketin yüzyıllarca hüküm sürdüğü müstesna bir şehir olan Konya, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, odaları ve borsası ile oluşturduğu birlik ruhuyla şehrin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda gelişmesini sağladı. İşsizliğin yüzde 5'in altında olduğu Konya'nın en büyük başarılarından biri de son yıllarda hızla artan ihracatı. 178 ülkeye ihracat yapan, 2001 yılı Türkiye ihracatından aldığı pay %03 ve ihracat tutarı 100 milyon dolar olan Konya'nın on beş yılda ihracatı % 1.500 oranında artarak 1.5 milyar dolar seviyelerine yükseldi ve Türkiye ihracatından aldığı pay % 1'in üzerine çıktı. Son on beş yılda ihracatta Türkiye ortalaması 5 kat artarken,

Konya ihracatını 15 kat artırarak dünya çapında bir başarı öyküsü yazdı. Bugün Konya, önümüzdeki on yıl içinde Türkiye ihracatından % 3 pay alacak potansiyele sahip. Tek bir sektör yerine birçok farklı sektörde üretim yapılmasına imkan sunan Konya sanayisi uluslararası rekabette şehrimize büyük bir avantaj sağlarken, Konya, Gıda, Makine, Mobilya, Otomotiv Yedek Parça, Plastik, Araç Üstü Ekipmanları ve Asansör, Ayakkabı-Tekstil, ve Tarım Makinaları sektörlerinde düşük maliyetli ve daha kaliteli ürünler sunarak dünya piyasasında varlığını hissettiriyor. Tarihi ve kültürel birikimi, coğrafi özellikleri ve girişimcileri ile son dönemlerde Türkiye'nin yüksek ekonomik performans gösteren şehirlerinden biri olan, bölgesinin merkezi konumunda bir şehir olarak ülkemiz hedeflerine büyük katkı sağlayarak ekonomide yükselişini sürdüren Konya, sosyo-ekonomik avantajları ile yabancı yatırımcılar ve işadamları için birçok fırsat sunuyor.

Selçuk ÖZTÜRK
Konya Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 5. Önsöz
- 8. Genel Bakış
- 10. Neden Konya?
- 16. Türkiye’de Araç Üstü Ekipman Sektörü
- 20. Konya’da Araç Üstü Ekipman Sektörü
- 28. Alt Sektör Bazında Üretim Grupları
- 36. Konya Araç Üstü Ekipman Sektöründe Dış Ticaret
- 37. Araç Üstü Ekipman Sektöründe Yatırım Teşvik Uygulamaları
- 49. Sektörel Avantajlar
- 53. Yatırım İçin Konya Çünkü...
- 54. Konya’ya Ulaşım

**Konya
Araç Üstü
Ekipmanları ve
Asansörler
Sektörünün
Dünü,
Bugünü
ve Yarını
...**

ARAÇ ÜSTÜ VE ASANSÖR

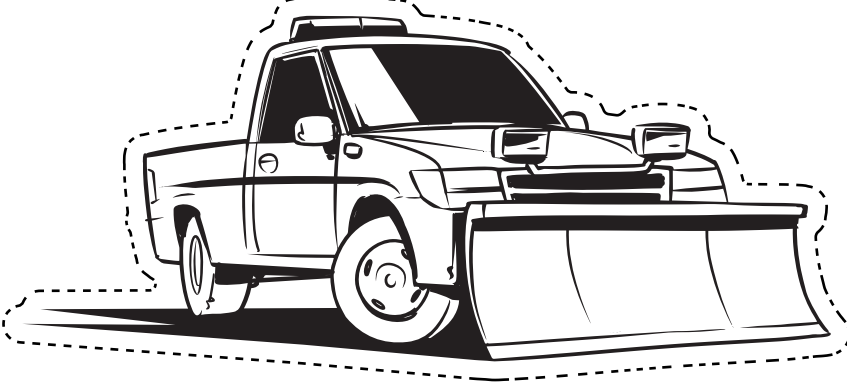

**Konya,
sadece
araç üstü
hidrolik vinç
üretiminde,
Türkiye
payının
yaklaşık %
40'ına
sahip.**

GENEL BAKIŞ

Üretimde sergilediği başarılı performansla beraber ülkede kişi başına gelirin ve yaşam standartlarının yükseldiği ülkemizin, 2023 hedeflerini yakalayabilmesinin tek yolu yüksek katma değerli üretimden geçiyor. Bu üretimin alt yapısını sağlayacak sektörlerin başında ise araç üstü ekipmanlar geliyor. Araç üstü ekipmanlar sektöründe yer alan ürünlerin çoğunlukla farklı ürünlerin üretim süreçlerinde kullanılıyor olması, sektörün dinamizmini ortaya koyuyor. Türkiye, araç üstü ekipman sektöründe dünyada sözü geçen ülkelerden birisi olma yolunda kararlı. Sektör içerisinde bulunan çoğu alt sektör her yıl dış ticaret fazlası vererek, ileriki yıllarda gerçekleştirilmesi muhtemel daha büyük yatırımların önünü açıyor. Türkiye'nin araç üstü ekipman sektöründe dünyada tanınır olmasını sağlayan şehirlerin başında

Konya geliyor. Konya, araç üstü ekipmanların üretiminden dağıtımına geliştirmiş olduğu yapıyı iyi bir şekilde işlemesinin getirisi olarak her yıl daha da büyüyor ve ülke ekonomisine önemli katkılarda bulunuyor.

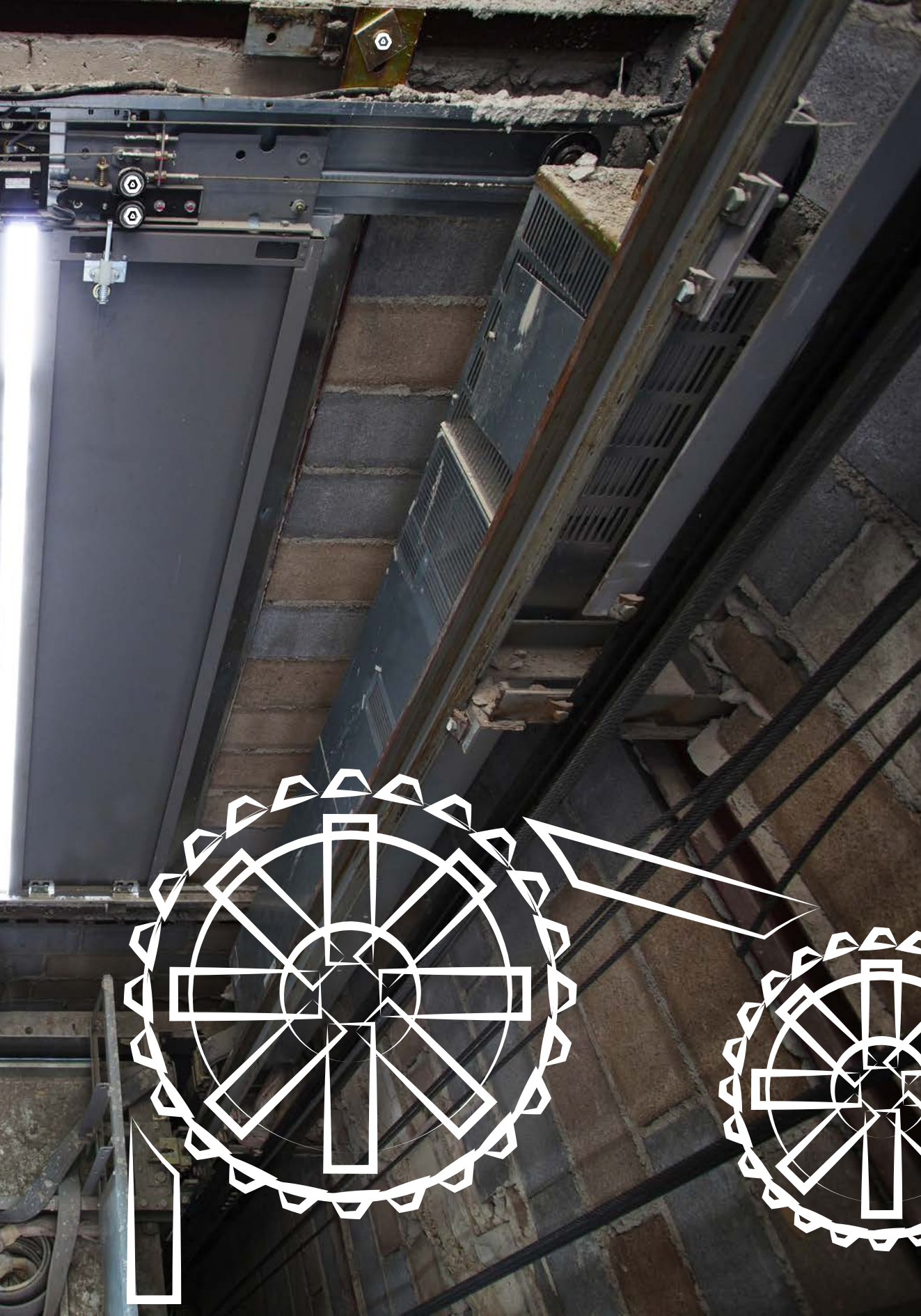
Konya'nın araç üstü ekipman üretiminde dünyada daha fazla sözü geçen merkezlerden biri olması ve Türkiye'nin hedeflerine destek sağlaması noktasında üretimini ileriye taşıması şart. Bunun yolu, ar-ge ve teknoloji yatırımlarından geçiyor, tabi bir de kalifiye iş gücünden.

Dünyada, kamu - özel sektör ortaklık yatırımlarındaki artışlar düşünüldüğünde, Konya araç üstü ekipman sektöründeki üreticilerin bu tür bir yapılanma için girişimde bulunmaları, kuşkusuz Konya'daki üretim miktarını ve niteliğini üst seviyeye çıkaracak.

**Araç üstü
ekipman
sektöründe
Konya,
Türkiye'nin
güçlü
şehri**

...

NEDEN KONYA?

Tarih boyunca önemli ticaret yollarının uğrak yeri olan Konya; İpekyolu üzerindeki konumuyla her dönem dikkat çekti.

Cumhuriyetten önce Konya, büyük ölçüde kendine yeten bir ekonomi ve imalat niteliğinde olmayan küçük ölçekli bir sınai üretim yapısına sahipti. Cumhuriyetin ilk yıllarında aktif nüfusun % 45'inin tarımda çalıştığı tarımsal bir ekonomik yapıya sahip olmakla birlikte, dönemindeki koşullara göre Türkiye'nin önemli imalat merkezlerinden biri oldu.

Konya, bugünde hem ülkemizin hem de İç Anadolu Bölgesinin tarım, ticaret, sanayi ve turizm cazibe merkezi olarak hinterlandındaki illere lokomotiflik görevi yapan, ülke ekonomisine ciddi katkıları bulunan önemli bir kent. Ayrıca Konya, tarım kenti olma özelliğinin yanında, son

yıllarda sanayi merkezi olma özelliğini üstlenen bir üretim üssü niteliğinde. Söz konusu sanayiler arasında Konya'da, araç ve araç üstü ekipman sektöründe 30'dan fazla firma yer alıyor. Farklı sektörlerin ara malı ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra, kendi içerisinde de nihai mal üretebilmesinden dolayı açığa çıkan geniş ürün yelpazesine sahip araç üstü ekipman sektörünü; vinçler, asansörler ve dorseler olmak üzere üç alt sektörde incelemek mümkün. Sektörde; vinç, cenaze hizmet araçları, akaryakıt tankerleri, çöp semi treyler, damper, dorse et taşıma kasaları, gıda maddesi taşıma kasaları, hidrolik sıkıştırılmalı çöp araçları, itfaiye araçları ve aksesuarları, kar küreme makineleri, kanal açma araçları, su tankeri, teleskopik platform, vidanjör, yol süpürme araçları ve benzeri gibi araç ve araç üstü ekipmanların

üretimi ile asansör çeşitleri ve ekipmanlarının üretimi yapılıyor. Bu konuda Türkiye’de öncü rol üstlenen Konya, sadece araç üstü hidrolik vinç üretiminde, Türkiye payının yaklaşık % 40’ına sahip.

Araç üstü ekipman sektöründe donanımlı işgücü ve işgücünün eğitimini sağlayacak altyapı stratejik önem taşıyor. Konya’da 105 meslek lisesinin bulunması ve yıllık 8.180 mezun vermesi, mevcut üniversitelerde sektörün ihtiyaç duyduğu hemen tüm meslek dallarında mühendislik eğitimi verilmesi, şehirde birçok üniversite ve teknik eğitim fakültesinin bulunması sektörün eleman ihtiyacını karşılamak açısından olumlu bir faktör. Konya’da ayrıca 280 adet meslek edindirme kursu bulunuyor.

Konya’da Türkiye’nin üçüncü büyük teknokenti, TÜBİTAK destekli bir bilim merkezi ve Bölgesel İnovasyon Merkezi’nin de olması sektörde AR-GE ve inovasyon için altyapı hazırlanmasına yardımcı oluyor. Kurumlar arası uyum ise Konya’nın bir başka avantajı.

Konya’da araç üstü ekipman sektörünün ürünleri, giderek yükselen ihracat değerleri açısından önem taşıyor. Konya’nın çeşitli bölgelere ulaşım ağının olması lojistik açıdan ticareti kolaylaştırıyor.

**Çöp
kasaları
% 100
yerli
üretim**

...

TÜRKİYE'DE ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SEKTÖRÜ

16

Türkiye’de, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi, 1950’lerden sonra, araç üstü ekipman üretimi yönünden ufak ama değerli adımların atılmaya başlandığı biliniyor. Dışa bağımlı bir üretim yapısından yerli üretim noktasına geldiği günümüzde, artık araç üstü ekipman ürünlerinin tamamına yakını Türkiye’de üretilabiliyor. Bu ilerlemenin ana belirleyicisi ise, Türk yatırımcısının uzun yıllar boyunca kendisini ve kullandığı üretim tekniklerini geliştirme çabası oldu. Bununla birlikte son yıllarda firmalar, araç üstü ekipman sektöründe yer

alan ürünlerin katma değerlerini arttırmaya yönelik çabalarda da bulundu.

Türkiye’de, araç üstü ekipman sektöründe, 1.500’den fazla firma faaliyette bulunuyor. Ülke düzeyinde kullanılan çöp kasalarının tamamı % 100 yerli üretimle gerçekleşiyor ve ithal edilmiyor. Araç üstü ekipman üreten firmalar her ne kadar küçük firmalardan oluşsa da, sektörde yaklaşık 100.000 kişi istihdam ediliyor.

Vinç, asansör ve dorse üretiminde, TÜİK kayıtlarına göre, 200'e yakın işletmede yıllık 1,9 milyar TL'lik üretim değeri yakalandı. Türkiye, son yıllarda vinç ürünleri ihracatında Afrika ülkelerine yönelirken Avrupa pazarlarında da boy gösterdi.

Asansör ürünlerinde, Türkiye ihracatının büyük bir yüzdesini sınırlarının doğusunda kalan Irak, Kazakistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Bangladeş

gibi ülkelere; dorse ürünleri ihracatında ise Ortadoğu'daki petrol ülkeleri (Irak, Suudi Arabistan, Yemen, Katar, vb.) ve vinçte ise İtalya, Almanya, Romanya, Norveç ve İspanya gibi Avrupa ülkeleri oluşturdu.

**Makine ve
imalat
sanayi, bugün
Konya
ihracatında
birinci
sırada...**

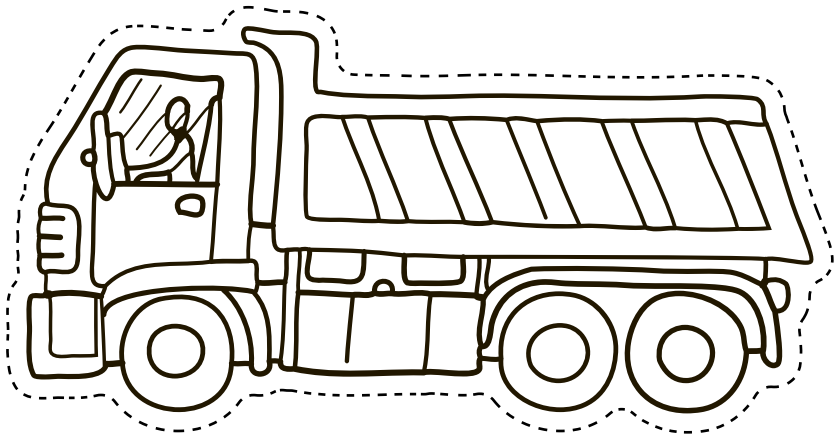

KONYA'DA ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SEKTÖRÜ

Araç üstü ekipman sektöründe, Türkiye'nin üretimde kat ettiği yolu uzun yıllardır destekleyen en önemli merkezlerden birisi Konya. Konya'da, araç üstü ekipman üretiminde, yatırımcılara sunulan teşviklerle beraber sektörün her geçen sene büyüdüğü görülüyor. Üretimde sağlanan bu artış teknoloji yatırımlarıyla desteklenerek, Konya'nın araç üstü ekipman üretiminin niteliğinin de artması sağlanıyor.

Tablo 1: Konya’da Araç Üstü Ekipman Sektöründe Ürün Grupları

VİNÇLER:

El veya motor gücü ile çalışan kaldırma, taşıma, yükleme ya da boşaltma makineleri:

- Vinçler,
- Vinç palangası,
- Yük asansörü,
- Bocurgat,
- Demir ırgat,
- Kriko,
- Kaldırma ve taşıma kuleleri,
- Hareketli kaldırma kafesleri vb.

ASANSÖRLER:

- Asansör, yürüyen merdiven ve yürüyen yollar/bandlar
- Pnömatik ve diğer devamlı hareketli asansör, elavator ve konveyörler

DORSE:

- Treyler (römork), yarı treyler (yarı römork) ve mekanik hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer araçların parçaları (bu araçların karoserleri, kasaları, aksları ve diğer parçaları)

- Motorlu kara taşıtları için karoser, kabin, kupa, dorse ve damperler (otomobil, kamyon, kamyonet, otobüs, minibüs, traktör, damperli kamyon ve özel amaçlı motorlu kara taşıtlarının karoserleri).

Özel amaçlı motorlu kara taşıtları-amfibi araçları:

- Çöp kamyonu,
- Yol temizleme araçları,
- Zırhlı nakil araçları,
- Mikserli kamyon,
- Vinçli kamyon,
- İltfaiyearchacı,
- Ambulans,
- Motorlu karavan vb.
- Konteynerler (bir veya daha fazla taşıma şekline göre özel olarak tasarlanmış olanlar dahil)

Kule Vinçler /Vinçler

Vinç, tüm dünyada ihtiyaç duyulan bir yatırım aracı. Üretilen vinçler; vinç işletmecileri, inşaat ve çelik konstrüksiyon şirketleri, endüstriyel tesis işletmecileri, kamu kurumları ve büyük çaplı firmalar tarafından kullanılıyor. Araç üstü vinç imalatı alanında sektörde 1.400 çalışan var ve iş hacmi 160 milyon dolar değerinde.

Türkiye’de vinç sektörü, kendi içerisinde çok çeşitli ürün gamlarına sahip. Ekonomik büyüme vinç sektörüne de yansırken, Vizyon2023 doğrultusunda, 10-15 yıllık süreçte planlanan 750 milyar dolarlık 1000 büyük proje ile vinç sektörünün öneminin artarak devam edeceği görünüyor. Türk vinç sektörü yurt içi talebin neredeyse tamamına yakını karşılıyor.

Sektörün Konya’da ciddi bir potansiyeli var. Türkiye pazarından gelen taleplerin önemli bir kısmını Konyalı işletmeciler karşılıyor. Türkmenistan ve Kazakistan gibi Türk Cumhuriyetleri’nde de kiralama yapıyor.

Treyler /Semi-Treyler

Türkiye sahip olduğu lokasyon ile nakliye koridoru ve lojistik üs konumunda. Ayrıca ağırlık denetimlerinin sıklaşması ile birlikte ülkemizde, yurtiçi taşımalarında, kamyon, çekici + treyler kombinasyonuna dönüş hız kazanmış durumda. Bu gelişim vehareketlilik, gümrüklü ve yurt içi taşımalarda kullanılan tenteli veya perdeli treylerlerin popülaritesini artırıyor. Avrupa standartlarında taşımacılık yapılabilmesi için gereken semi-treyler kalitesinin yükseltilmesi

konusunda Türk semi-treyler üreticileri her geçen gün önemli adımlar atıyor. Türkiye, başta Avrupa olmak üzere Türki Cumhuriyetler, Rusya, Orta Doğu ve Afrika’da önemli pazar payına sahip ve Avrupa’nın ilk dört büyük treyler üreticisi arasında yer alıyor.

Treyler ve semi-treyler sektöründe faaliyet sayısı 400 civarında. Bu iki sektörün direk istihdam kapasitesi 10 bin kişinin üzerinde ve Konya’da sektör büyüme göstermeye devam ediyor. Treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı, treyler gibi ana aksamla entegre olan taşıma (dingil), kaldırma (silindirler), diğer hidrolikve pnomatik aksamla yanlarında motor aksam ve parçaları (supap, piston, gömlek, krank), motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı, ile motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarlar bölgede yoğun olarak üretiliyor.

Damper

Türkiye neredeyse damper üssü konumunda. Kaya tipi ve normal tip olmak üzere iki çeşide ayrılan damperli kasaların bütün parçaları yurt içinde imal ediliyor.

Genellikle büyük kapasiteli kamyonlar üzerine yapılan kaya tipi damperli kasalar, bilhassa taş ocaklarında ve baraj inşaatlarında kullanılıyor. Normal tip damperli kasalar ise genellikle 3-5 m³ hacminde imal ediliyor.

Konya, dorse üretiminde önemli bir pay alırken, sadece Türkiye değil tüm Avrupa, Afrika ve Arap yarımadasına da satış yapıyor.

ALT SEKTÖR BAZINDA ÜRETİM GRUPLARI

Vinç (842619) ve Vinç Sistemlerinin Üretimi

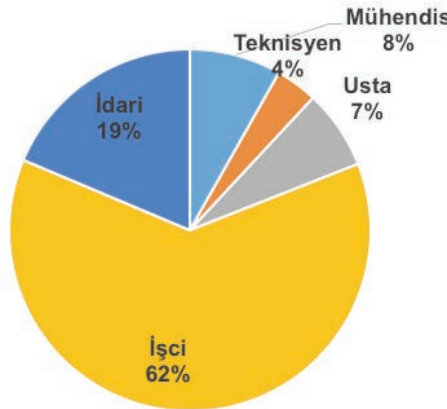
Konya’da vinç imalatı tek ürün sınıflandırılması altında değerlendiriliyor. Belirtilen bu sınıflandırmada, Konya’da, TOBB’nin sanayi veri tabanına kayıtlı 7 üretici bulunuyor. Ayrıca bu firmalara üretim desteğinde bulunan KOBİ nitelikli firmalar da söz konusu.

Türkiye vinç üretiminde kayıtlı olan üretici sayısı ile kıyaslandığında, Konya’nın %23’lük bir pay aldığı görülüyor. Vinç üretimindeki toplam çalışan rakamlarında Konya, Türkiye içerisinde %26, üretim kapasitesinde de %41 gibi önemli bir paya sahip.

Tablo 2: Konya Vinç Üretiminde Görünüm Kaynak: TOBB

Sektör	Prodcom Kodu	Kayıtlı Üretici	Toplam Çalışan	Üretim Kapasitesi - Adet
Vinçler - Konya	28.22.14.35.00	7	268	1.137
Vinçler - Konya: Toplam		7	268	1.137
Vinçler - Türkiye: Toplam		31	1.050	2.744

Şekil 2: Konya’da Vinç Üretiminde Çalışanların Görünümü Kaynak: TOBB

Asansör (842810) Üretimi

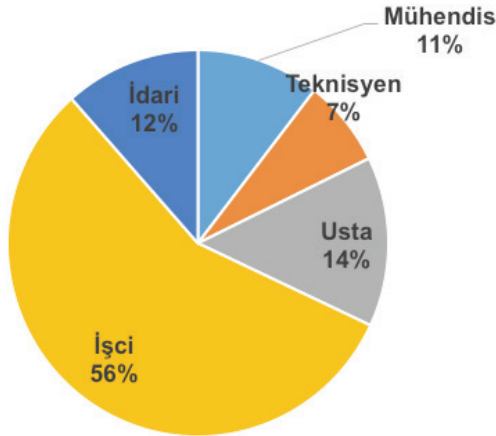
Konya’da asansörlerin imalatı iki ürün sınıflandırılması altında inceleniyor. Belirtilen bu sınıflandırmada Konya’da,TOBB’nin sanayi veri tabanına kayıtlı 15 üretici bulunuyor. Türkiye asansör üretiminde kayıtlı olan üretici sayısı ile kıyaslandığında, Konya’nın %3’lük bir pay aldığı,asansör üretimindeki toplam çalışan rakamlarında ise Türkiye içerisinde %4’lük bir paya sahip olduğu görülüyor.

Tablo 3: Konya Asansör Üretiminde Görünüm Kaynak: TOBB

Sektör	Prodcom Kodu	Kayıtlı Üretici	Toplam Çalışan	Üretim Kapasitesi - Adet
Asansörler - Konya	28.22.16.30.00	15	368	972
Asansörler - Konya	28.22.16.50.00	0	0	0
Asansörler - Konya: Toplam		15	368	972
Asansörler - Türkiye: Toplam		471	9.904	99.420

Şekil 3: Konya’da Asansör Üretiminde Çalışanların Görünümü

Kaynak: TOBB

Dorse (9508) Üretimi

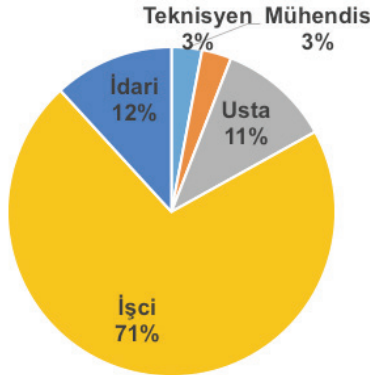
Konya dorse imalatı tek ürün sınıflandırılması altında incelenirken, belirtilen bu sınıflandırmada Konya’da,TOBB’nin sanayi veri tabanına kayıtlı 55 üretici firma bulunuyor. Türkiye’de dorse üretiminde kayıtlı olan üretici sayısı ile kıyaslandığında, Konya’nın %17’lik bir pay aldığı; dorse üretimi toplam çalışan rakamlarında ise Konya’nın Türkiye içerisinde %12’lik bir pay aldığı görülüyor.

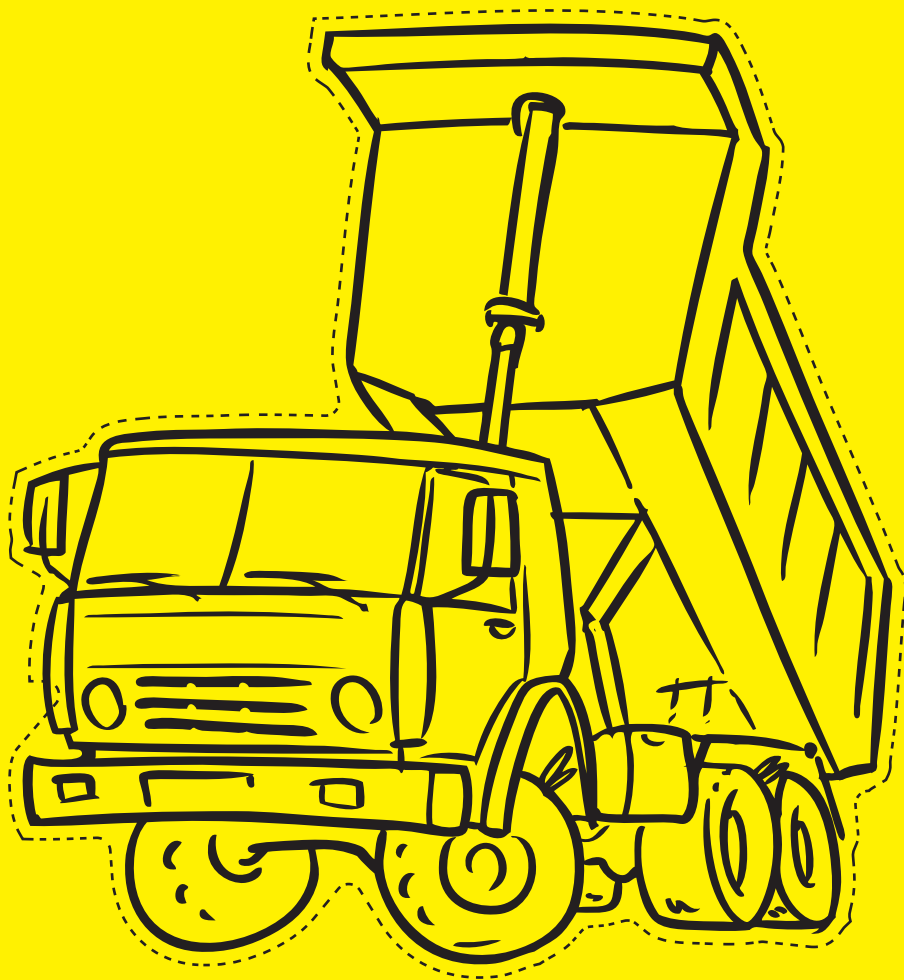
Tablo 4: Konya Dorse Üretiminde Görünüm Kaynak: TOBB

Sektör	Prodcom Kodu	Kayıtlı Üretici	Toplam Çalışan	Üretim Kapasitesi Adet
Dorse - Konya	28.22.16.30.00	55	1.156	15.297
Dorse- Konya: Toplam		55	1.156	15.297
Dorse - Türkiye: Toplam		308	9.390	106.580

Şekil 4: Konya’da Dorse Üretiminde Çalışanların Görünümü

Kaynak: TOBB

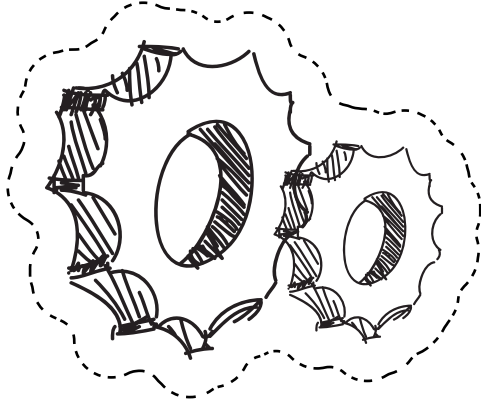

KONYA ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SEKTÖRÜNDE DİŞ TİCARET

Konya, kaldırma ve taşıma teçhizatı dış ticaret rakamları incelendiğinde; son beş yıl içerisinde, ithalat ve ihracat verilerinde denge yakalandığı görülüyor. Söz konusu dönemde toplam dış ticaret hacmi yaklaşık 330 milyon ABD doları olurken, bunun %92'sini ihracat oluşturuyor.

Tablo 5: Konya'dan Araç Üstü Ekipman İhracatı Yapılan Ülkeler
Kaynak: TÜİK.

Ülke
Cezayir
Irak
İran
Suudi Arabistan
Almanya
Mısır
Özbekistan
İtalya
Kazakistan
Rusya Federasyonu
Sudan
Kenya
BAE
Azerbaycan
Fransa
Polonya
İspanya
Hindistan
Avusturya
ABD
İlk 20 ülke Toplam
Diğer Ülkeler

ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SEKTÖRÜNDE YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARI

Ülkemizde uygulanan yatırım teşvik sistemleri şöyle;

• **Genel Teşvik Uygulamaları:** Teşvik edilmeyecek veya teşviki için aranan şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında destekleniyor.

• **Bölgesel Teşvik Uygulamaları:** Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilirken, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaşıyor.

• **Öncelikli Yatırımların Teşviki:** Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, tespit edilen alanlarda yapılacak olan yatırımlar, öncelikli yatırımlar olarak belirlenirken, bu yatırımlara 1. 2. 3. ve 4. Bölgelerde gerçekleştirilmiş olsalar dahi 5. Bölgede uygulanan destekler sağlanıyor.

• **Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki:** Raporda ele alınan araç üstü ekipman sektörü, büyük ölçekli yatırımların teşviki için belirlenen sektörler

arasındayken belirlenen asgari sabit yatırım tutarı 50 milyon TL.

• **Stratejik Yatırımların Teşviki:** İthalat bağımlılığı yüksek olan aramalı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar, stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında destekleniyor.

Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların sağlaması gereken kriterlerse şu şekilde;

• Asgari sabit yatırım tutarının 50 milyon TL olması,

• Yatırım konusu ürünle ilgili yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalatı az olması,

• Yatırımla sağlanan katma değer asgari %40 olması (rafineri ve petrokimya yatırımlarında bu şart aranmıyor),

• Üretilen ürünle ilgili toplam ithalat değerinin son 1 yıl itibarıyla en az 50 milyon ABD doları olması.

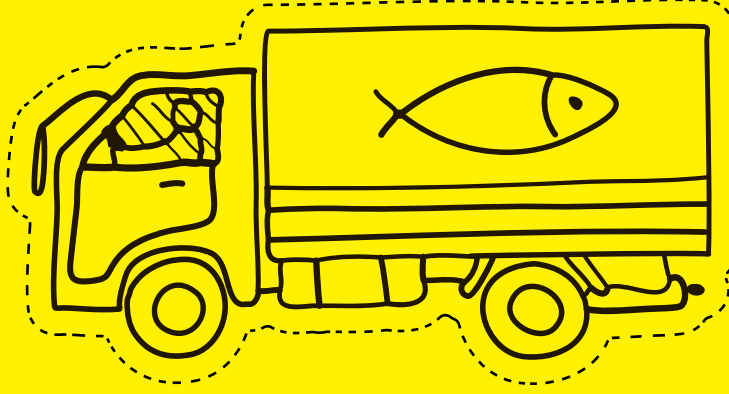
Bu uygulamalar çerçevesinde yatırımlara sağlanan destek unsurları;

Tablo 6: Yatırımlara Sağlanan Destek Unsurları*

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Öncelikli Yatırımların Teşviki	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Var	Var	Var	Var	Var
Vergi İndirimi		Var	Var	Var	Var
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		Var	Var	Var	Var
Yatırım Yeri Tahsisi		Var	Var	Var	Var
KDV İadesi**					Var

*Konya'nın dahil olduğu 2. Yatırım Bölgesinde uygulanmayan faiz desteği, sigorta primi (işçi hissesi) desteği ve KDV iadesi dahil edilmedi.

**Sabit yatırım tutarı 500 milyon TL' nin üzerinde olan stratejik yatırımlar

Konya yatırım bölgeleri içinde 2. Bölgede yer alıyor. 2. Bölge için Genel Teşvik Uygulamalarında araç üstü ekipman sektörü için 1 milyon TL asgari yatırım tutarı öngörülüyor. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında da Konya'nın içinde bulunduğu 2. Bölge için asgari sabit yatırım tutarı 1 milyon TL'den başlamak üzere her bir sektör için ayrı ayrı planlanıyor. Büyük ölçekli yatırımlar için asgari sabit yatırım tutarı 50 milyon TL'den başlamak üzere sektörüne göre farklı büyüklüklerle tanımlanırken, stratejik yatırımlar için bu tutar 50 milyon TL.

Konya için uygulanan yatırım destek uygulamalarının içerikleri şöyle:

KDV İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine

ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamında yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsis: Teşvik belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

KDV İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki stratejik yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir.

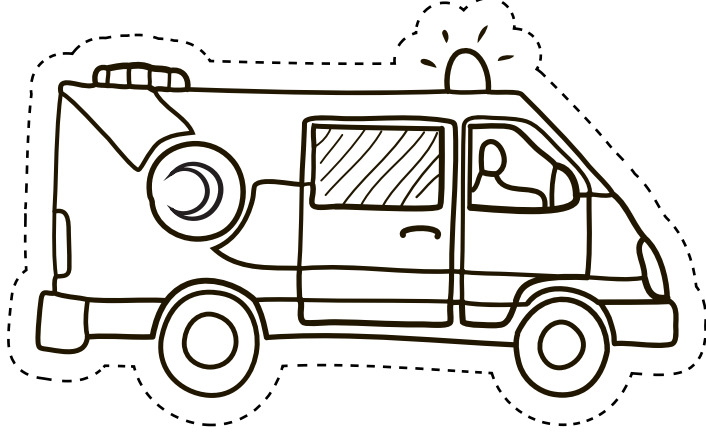

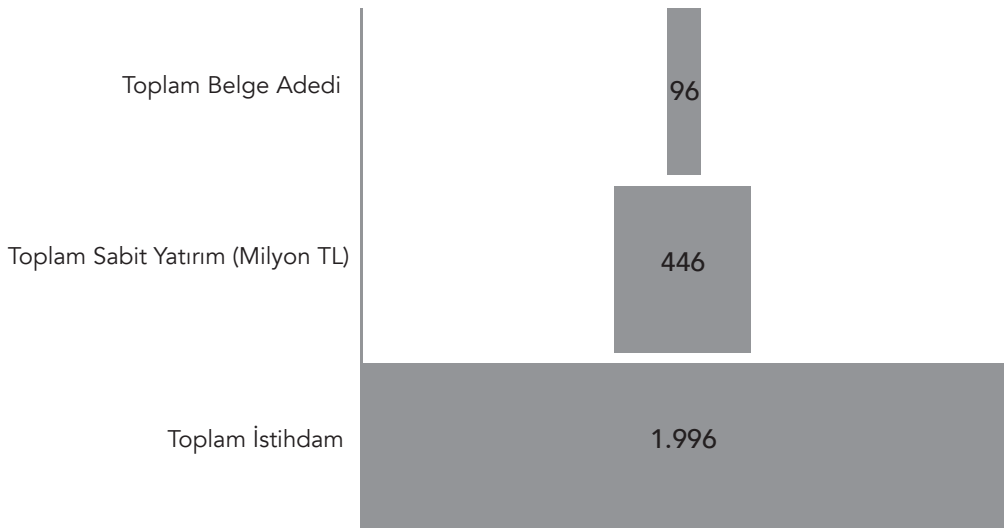
Tablo 7: Konya Yatırım Destek Sistemi (II. BÖLGE)

	Yatırım Başlama Tarihi			
	12.12.2015 Öncesi		01.01.2016 Sonrası	
	OSB İçi	OSB Dışı	OSB İçi	OSB Dışı
Yatırıma Katkı Oranı (%)	25	20	20	15
Vergi İndirimi Oranı (%)	60	55	50	40
Şigorta Primi İşveren Hissesi (yıl)	5	3	3	-
Yatırım Yeri Tahsisi	Bölgesel teşviklerden yararlanacak tüm yatırımlar			
KDV İstisnası	Tüm sektörlerde teşvik belgeli yatırımlar			
Gümrük Muafiyeti	Tüm sektörlerde teşvik belgeli yatırımlar			
Bölgesel Asgari Yatırım	1.000.000 TL			

Son beş yıl için Konya araç üstü ekipmansektörü için düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin durumuna bakılacak olursa; araç üstü ekipman sektörü, yatırım teşvik belgeleri imalat sektörü içerisinde taşıt araçları alt sınıflaması altında tanımlandı.

Şekil 1: Konya Taşıt Araçları Alt Sektörü – Yatırım Teşvikleri Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

SEKTÖREL AVANTAJLAR

1980'ler sonrasında Konya'da başlayan sanayileşme, şehrin günümüzde üretim merkezlerinden biri olarak anılmasını sağladı. Konya'da, bu gelişimi sağlayan sektörlerin en önemlilerinden biri de araç üstü ekipmanlar sektörü.

Konya'da, araç üstü ekipmanlar sektörünün ilerlemesinde, sektör temsilcilerinin kamu sektörüyle birlikte atmış olduğu adımların rolü büyük. Bu olumlu gidişatı sürdürebilme noktasında, sektör temsilcilerinin daha sık bir araya gelmeleri ve ilgili kamu birimleriyle daha sık görüşmeleri önem taşıyor.

Konya bugün, araç üstü ekipman pazarından aldığı payı arttırması noktasından, uluslararası nitelikli markalar geliştirme aşamasına geldi. Diğer taraftan Konyalı firmalar, uluslararası yapılanmanın içerisinde yabancı ortak edinme noktasında avantajlar yakalayarak, hem yatırımlarını hem üretim teknolojilerini geliştirme imkanına sahip oldu. Araç üstü ekipman sektöründe rol alan emekçilerin niteliğinin üretim kalitesini etkilemesi, Konya'nın kamu ve özel sektör ortaklığı içerisinde eğitim yapılanmalarını geliştirmesini sağladı. Araç üstü ekipman sektöründe yer alan alt sektörlerin farklı uzmanlıklar gerektirmesi sebebiyle, eğitim programları uzmanlaşma alanları gözetilerek oluşturuldu.

53

YATIRIM İÇİN KONYA ÇÜNKÜ

...

Araç üstü ekipman sektöründe üretilen ürünlerin, farklı sektörlerin üretim süreçlerinin pek çok aşamasında girdi olarak kullanılması sektörün konumunu sağlamlaştırıyor ve önemini bir kez daha göz önüne koyuyor. Sektörde, Türkiye üretimi içinde önemli bir paya sahip olan Konya; iç ve dış pazarın taleplerini karşılayacak potansiyele sahip, Avrupa pazarında aktif ve yeni pazarlara açılma kapasitesi yüksek bir şehir.

Dış pazarda ki diğer rakipleriyle kıyaslandığında, Konya'nın pek çok şehire nazaran emek gücü maliyetlerinde mukayeseli üstünlüğe sahip olması, sektör temsilcilerinin kamu sektörüyle uyumlu çalışması ve sektörün modernizasyona açık olması da sahip olunan güçlü yönlerden sadece birkaçı.

Potansiyel pazarın olmasının yanı sıra, Ortadoğu ülkeleri ve Kuzey Afrika ülkelerinin yakın ilgisi, firmaların bölgede imal edilen ürünlerini-büyük bir kısmını-Avrupa ülkelerinden gelen talep doğrultusunda ihraç etme imkanına sahip olması, Konya'nın üretime şehir olarak vermiş olduğu önem ve bir bütün halinde sektörde yerli ve yabancı yatırımların yapılabilmesini destekleyici adımlar atılıyor olması yatırımcıları şehre davet ediyor.

Coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca önemli bir ticaret ve konaklama merkezi olan Konya; il merkezinden kuzey, kuzeybatı, kuzeydoğu, batı, doğu ve güney yönünde uzanan yollarla diğer illere bağlanmaktadır.

Konya-Afyonkarahisar, Eskişehir-Bursa-İstanbul, Konya-Ankara karayolları Ankara ve kuzeybatıda bulunan illerle; Konya-Aksaray yolu Nevşehir ili ve kuzeydoğu illeriyle; batıya uzanan Konya-Beyşehir yolu Isparta-Denizli-Aydın üzerinden İzmir iliyle bağlantı sağlarken, güneydeki Konya-Karaman yolu ilin Mersin ve Adana'ya ulaşımını sağlar.

Ayrıca Ereğli üzerinden Ankara-Adana karayoluna bağlanan yol ile de hem Adana ve güneydoğu illerine hem de Kayseri üzerinden Karadeniz illerine ulaşım sağlanır. Konya-Seydişehir yolu ise Konya ve İç Anadolu Bölgesini en kısa mesafeden güney kıyılarına ulaştırmaktadır.

Türkiye genelinde 12.000 km olan demiryolu ağının %6.6'sına sahip olan Konya'nın sınırları içinden geçen demiryolu uzunluğu yaklaşık 800 km'dir.

Konya'dan demiryolu ulaşımı Yüksek Hızlı Tren (Konya-Ankara/Konya-Eskişehir/Konya-İstanbul), Toros Ekspresi (İstanbul-Konya-Gaziantep), İç Anadolu Mavi Treni (Ereğli-Konya-İstanbul) ve Meram Ekspresi (İstanbul-Konya) hatları ile sağlanmaktadır. Yüksek hızlı tren ile Ankara ve Eskişehir'e 1,5 saatte, İstanbul'a ise 4 saatte gidilmektedir.

Bir adet askeri-sivil havaalanına sahip olan Konya'da havayolu ulaşımı da gün geçtikçe önemini arttırmaktadır. Uluslararası trafiğe hudut kapısı olarak açık olan havaalanı şehir merkezine 20 km uzaklıktadır. Her gün düzenli olarak İstanbul ve İzmir'e uçuşlar gerçekleştirilirken, yaz aylarında da Avrupa'nın çeşitli noktalarına direkt uçuşlar yapılmaktadır.

